

monstrantes quidem quia vere sit a q̄ sunt non tamen diffimentes quid sit itaq̄ de ip̄o vides sed non ip̄m. cum aut̄ de eo quā non vides cetera vides scis indubitanter existere quē oportet inquirere vt inquirentem nō fraudet gratia ⁊ negligentē nō excuset ignorantia. Verum hoc genus videndi cōmune est ecce prima visio. sequitur in predicta auctoritate. sed est diuina inspectio eo differentior a priori quo interior. cum per semetip̄m dignatur inuisere deus animam querentē se. neq̄ anima sancta spiritaliter affecta p̄ter ⁊ dilecta contenta erit priore visione. nisi speciali prerogatiua inimis illum affectibus atq̄ ip̄is medullis cordis celitus illa p̄sum suscipiat habeatq̄ p̄esto quē desiderat non figuratum sed infusum. non apparentem sed afficientem. nec dubium quin eo iocundior. in quo intus non foris presentior. ecce secunda visio. sequitur. non t̄n̄ ad huc illum dixerim apparere sicuti est quāuis non oīno aliud hoc modo exhibeat q̄ quod est. sed tunc facie ad faciem sicuti est. non in speculo ⁊ in enigmate sicut modo. sed nuda veritate tantum distans a prioribus quātū veritas a fide. eternitas a t̄pe. hęc de trina visione sufficiant. ¶ Verum q̄ m̄dicoz des ⁊ tali modo deū videntes in seip̄is sūt per oīa quietari. d̄nt ⁊ proximos pacificare quippe quos tenentur diligere vt seip̄os. ideo sequit̄ septima beatitudo Beati pacifici qm̄ filij dei vocabuntur Sunt aut̄ tria genera hoīm. Alij pacē iam h̄ntium. ⁊ dicuntur iam patientes. Alij pacem iā retinentiū vel recipientiū ⁊ dicuntur pacati. Alij autē pacem facientium ⁊ dicuntur pacifici. Hi q̄ qui pace non indigent. quippe qui eam qui eie possidēt ⁊ p̄fecte. addāt paci proximozū. vt inter deum ⁊ hoīes. hoīes ⁊ hoīes p̄ce faciant tanq̄ fidelissimus mediator. qd̄ q̄ si deliter fecerit ex hoc ip̄so merebitur dici ⁊ eē filius dei. imitans eu3 qui de celo venit ad terram vt ea que in celis ⁊ in terris sunt pacificaret. de q̄ di. ap̄ col. i. ¶ Placuit deo p̄ eū sc3 filij reconciliare oīa in ip̄so pacificans p̄ sanguinē crucis eius siue q̄ in terris siue q̄ in celis Verum q̄ pene oīs sancti in se iaz per gratiam dei sanctificati contenti sunt p̄

p̄ria salute ⁊ pauci sunt qui p̄ veritate ⁊ iusticia opponere se audeant. ideo ad plenam ⁊ p̄fectam consummationē oīs sanctitatis. seq̄t̄ vij. beatitudo cum concluditur de vlt̄ia de Beati qui p̄secutionem paciunt p̄pter iusticiam ⁊ quā beatitudinē si consequi volumus. necesse est vt nec fracti adulatione proximoz. amore aīcoz. timore maiorum p̄ defensione iusticie n̄re vel aliene vsq̄ ad mortem decertemus. corpus ⁊ aiām si necesse fuerit exponentes. Post hęc subiungit beati. His omnibus expletis adheremus d̄no ⁊ vnus sp̄s cum eo efficiuntur hic d̄nt̄ p̄mus nubes ⁊ transit oīno. hic reuelata facie gloriā dei speculamur hic dulcedo spirit̄ cordis suauitas. iubilatio mentis ⁊ c. Ad q̄ nos p̄ducatur sp̄s veritatis qui est largitor talium gratiarum. C.

De eodem sermo quintus.

Venite ad nuptias

as Mat. xxi. di. ber. Festinem⁹ obsecro fratres festinemus venire ad nuptias quia non solum multitudo celestis curie s3 ⁊ oīm eozum dominus ⁊ creator nos expectat. certatim omnes acclamentes Venite ad nuptias. Si cognosceremus quantum aduentum nostrum desiderant. q̄ libenter bona de nobis audiunt ciues celi. discurrūt medij angeli dei inter nos ⁊ deum nostros gemitus p̄ntantes. ⁊ eius nobis misericordiam reprobantes q̄ si oculi oīm sunt sic sup̄ nos q̄ nostri abietunt aut quare ip̄i soli recesserunt a nobis. vt soli nos dissemus inspicere vitā nostram fratres. ⁊ si non timeamus deceptorios angelos. saltem am̄stratorios veneramus dicunt em̄ vtriq̄. Si p̄ transeant ad nos s3 intentōe dissili. Nā de mal' d̄. Ne expectauerūt p̄cōzes vt p̄derēt me. de bonis vero. me expectāt iusti donec retribuas mihi. Inter hos expectatores officia. non solum p̄pter nos. sed p̄pter seip̄os. s3 em̄ p̄fici desiderant. nō t̄n̄ p̄fici sine nobis. sed oīs expectabunt q̄ diu super terrā est numerus electozum. omnibus acclamantibus vt in apoc. d̄. Vindica sanguinē n̄m non vindicte cupidi sed p̄fici desiderantes

et acceperunt diuini responsum. Adhuc su-
 stinere modicum tps donec impleatur nu-
 merus scaturit vestrorum. Licet enim inebriet eos
 deus vultu suo diligens eos ineffabili cari-
 tate sed diligit et nos et pauperum suorum non
 obliuiscetur in finem. **In** verbis
 propositis tria nobis consideranda occur-
 runt scilicet terminus a quo recedam? mo-
 tus per quem transeamus. terminus ad quem
 perueniamus. **Primum** ibi. venite. secun-
 dum ibi. ad. tertium ibi nuptias. per primum
 innuitur nobis vita secularis siue termina-
 lis aqua reuocatur. per secundum vita spi-
 ritualis per quam transeamus. per tertium
 vita eternalis ad quam inuitamur. **Primo** ergo
 dicitur venite scilicet a vita seculari siue cri-
 minali et hoc propter tria quia talis vita est
 laboriosa infructuosa et periculosa. **De** se-
 cundam vitam est transeundum. et hoc ite-
 per tria. quia vita religiosa debet esse opero-
 sa. penosa et virtuosa. **Ad** tertiam vitam est
 properandum. quia ibi est quies delictiosa
 leticia copiosa et dignitas gloriosa. **De** per
 ordinem prosequentes primo dicimus quod
 vita seculari est recedendum quia est labori-
 osa. **Omnes** enim huic mundo seruitentes
 in sudore et labore seruiunt ei. quia hoc in ma-
 ledictione prime preuaricationis accepimus
 omnes vbi gen. ii. dicitur. **In** sudore vultus
 t. vel. pa. t. propter quod dicitur iob. **Sicut**
 avis ad volatum sic homo nascitur ad labo-
 rem. hinc **Eccle. i.** Vidi cuncta que fiunt sub
 sole. et ecce vniuersa vanitas et afflictio spiritus
Sed ne putetur hoc dictum solum de pau-
 peribus. subiungit etiam laborem esse in di-
 uitijs dicens. **Edificaui** mihi domos et pla-
 tauri mihi vineas. coaceruavi mihi argen-
 tum et aurum et substantias regum ac pro-
 vinciarum. et supergressus sum omnes qui
 fuerunt ante me. et omnia que desiderauerunt
 oculi mei non negati eis. nec prohibui
 cor meum quin omni voluptate frueretur.
Cum conuertissem me ad vniuersa opa que
 fecerunt manus mee. vidi in omnibus vanitatem
 et afflictionem animi. hinc **ber.** **Nemo** ex omnibus
 filiis ade sine labore viuunt. est qui declinat
 aliquos sed incidit proculdubio in grauio-
 res. et ideo velint nolint homines omnes eos labori-

bus subiacere. et ideo laborandum est ut ali-
 qui requiescant a laboribus suis. **De**
Secundo recedendum est a vita seculari quia
 est infructuosa. de ipsa enim dicitur sap. iiij.
Fructus illius inutiles et acerbi ad mandu-
 candum et ad nihil apti. hinc **mat.** **Quid** pro-
 dest homini si vniuersum mundum lucret
 anime vero sue detrimentum faciat. **Tercio**
 recedendum est de vita seculari quia est dano-
 sa. quia per eam perdimus corpus et animam
 in eternum. **Qui** enim ut ait iac. voluerit esse
 amicus huius seculi inimicus dei constituitur.
 inimicos autem eius ut ait ps. percussit in
 postetiora. opprobrium sempiternum dedit
 illis hic hier. **Peccata** nostra diuiserunt in-
 ter nos et deum. qui autem a deo diuidit sepe-
 litur necessario in inferno. de hac diuisione
 di. gre. **Anima** que peccat a deo se diuidit. quia
 si peccata continuauerit a deo longe recedit.
 si vero post peccatum eam spiritus sequitur et
 nulla disciplina nulla increpatio reuocat
 in diuisione quam inter se et deum fecit etiam
 bellum repudij accipit. ut iam velut aliena
 derelicta faciat mala que vult. vnde necesse
 est ut peccantes quosque tunc consideremus
 amplius miseros. quanto eos conspiciamus
 in sua culpa sine flagello derelictos. **Qui**
 enim a deo auertit et peripat. tanto perditioni fit
 primus quanto zelo discipline inuenit alie-
 nus. id enim deus quibusdam hic peccat ut eos in
 perpetuum feriat. id autem hic quosdam ferit non pro-
 cedo ut in eternum parcat. **Secundo** relicta vita
 seculari transeundum est per vitam spirituale. que
 triplex. scilicet oposa. penosa et virtuosa. **Primo** dicitur esse opo-
 sa. ut vbiq. spiritus operum aliquid eorum propter quod ve-
 nimus ad vitam religiosam ad quod faciendum fre-
 quenter stimulabat se **ber. di.** **Bernarde** ad
 quid venisti. propter quod idem **di.** **Non** ea
 die bonus cellita se vixisse debet estimare. in
 qua nihil egisse se recolit propter quod ost ad
 cellam venit et subiugit. **Que** ris quid a-
 gas in quo te occupes. **Primum** extra quoti-
 dianum orationum sacrificium vel lectio-
 nis studium quotidianae discussioni emen-
 tationi compassioni pars diei neganda non
 est. deinde operandum est manibus quod
 iniungitur. **De** si opera nostra ad
 supremum cumulum meritorium cupimus?

promouere. d3 tribus amiculis exerceri. de
 bent em̄ continuari: multiplicari: nobilitari
Nā de primo monem̄ **Eccle. xi. mane seia se**
men tuum. 7 respere non cesset manus tua.
 quia erit merces operi tuo. cui consonat ap̄
Gal. iij. bonum emulamini in bono semp.
ber. Nequaquā sufficit semel 7 secundo opari
 quod bonum est nisi incessāter addas noua
 prioribus. alioquī marcet flos primi opis
 atq; ex eo omnis virtus 7 vigor in breui ex
 terminatur si non alijs atq; alijs superiectis
 pietatis operibus p̄inue reparetur hęc autē
 continuatio licet difficilis videatur faciliē
 tñ per intentionem p̄t. plongari in omnia
 opera. Secundo debent opera nostra multi
 plicari. quod tunc sufficienter agimus si eadē
 opera ad omnes sensus exteriores omnes
 affectus interiores. ad omnia corporis mē
 bra diffundimus vt in omnibus n̄ris ope
 ribus adiuuent 7 concurrant hinc puer. d3
Ubi frater adiuuat fratrem ibi firma est ci
uitas. 7 iterum. In tribus beneplacitum ē
 spiritui meo. quorum vnum est concordia
 fratrum. Talia enim opera supra modum
 diuites nos efficiunt quia toriens multipli
 cantur quorū in talibus operibus concurrūt
 adiutores. Tercio opera nostra dñi nobilita
 ri. Hanc autē nobilitatem multa efficiunt.
 quanto enim firmiorem attentionem. fide
 liorem intentionem. feruentiorem deuorōz
 puriorem dilectionem operibus nostris ap
 ponimus. tanto erunt nobiliora. que omnia
 qualia 7 quanta fuerint in fine denudabit
 de quo dicitur **Sap. Laudabunt eum in**
portis opera eius. Secūdo vita spūalis d3
 esse penosa quod reuera omnibus promitti
 tur qui ad seruiendum deo se p̄perant 7 at
 tingunt. Sic enī nobis promittitur in scri
 ptura. flagellat deus omnē filium quem re
 cipit propter quod premūimur **Ecl. ij. Fi**
li accedens ad seruitutem dei sta in timore.
 7 p̄p̄a animā tuā ad temptatōes. Quare
 quia vt in **Act.** dicitur. Omnes qui pie vo
 lunt viuere necesse est vt persecutionem pa
 tiantur. tale enim testamentum. xp̄us mori
 ens reliquit discipulis di. Ego dispono vo
 bis sicut disposuit mihi pater meus regnū.
Ac si dicat. Sicut ego de celis veniens. nō

nisi per tribulationes 7 afflictiones redeo si
 cur scriptum est. d3 filiū hominis multa pati
 7 reprobari ab hominibus 7 sic intrare in
 gloriā suā. sic 7 vos non nisi per tribula
 tiones 7 afflictiones introire poteritis in re
 gnum dei. Quod quia si necesse est fieri con
 suluit nobis dñs vt nostras tribulationes
 7 suis tribulationibus quantum possibile
 est conformemus di. illud **Jud.** Quod me
 videtis facere omnes facite. Et ap̄. Estote
 imitatores dei sicut filij carissimi 7 iterū ad
Heb. xij. Per patientiam curramus ad pro
 positum nobis certamen aspicientes in au
 ctorem fidei 7 consummatorem iesum. qui p̄
 posito sibi gaudio sustinuit crucem confusi
 one contempta vt possit nobis veraciter ap
 plicari illud **Sap. xiiij.** Simili pena seru
 cum domino afflictus est. 7 popularis hō cū
 rege similia passus est. Tunc enim penalita
 tes nostre nobilissime sunt cuz penis simili
 bus cum dño nos festimus. Quod etiā mo
 nuit veritas mat. x. cum dixit. Non est disci
 pulus super maḡm nec seruus super dñm
 suum. sufficit discipulo si sit sicut mḡ eius
 7 seruo si sit sicut dñs eius. **R. Tunc autē**
 ipsum competenter imitatur si generaliter
 innocenter gaudenter. nostras sufferimus
 passiones. Generaliter vt si in rebus corpe
 7 spiritu patimur sicut ipse. naz. de penuria
 rerum ipse de se dicit. **Vulpes foueas habēt**
7 c. vsq; filius autē hominis non habet vbi
caput suum reclinet. de pena vero corporis
sui di. per Esa. Corpus meum dedi percus
 sionibus 7 genas meas vellētibus 7 in ps
Sapra dorsum meum fabricauerunt pecca
tores. de anima vero dicitur per Ies. Dedi
 dilectam animam meam in manus inimic
 orum. 7 iterum. **Dolor meus super dolo**
rem. cor meum in me merens. Si ergo in
 rebus penuriam in corpore miseriam in spi
 ritu turbulentiaz sufferimus. dominum ge
 neraliter imitatur. Secundo dominus pu
 lit innocenter. ipso di. **iobā.** Venit princeps
 mundi huius 7 in me non habet quicquam
 cuius innocentie testis fuit pilatus dicens
Ego nullam causam mortis inuenio in ho
mine isto. sic 7 nos tam caute 7 solcite pec
cata omnia caueamus. vt quicquid panim

pati videamur teste conscientia innocenter. Tunc enim nostre passiones ad maximū starent meritum: cum non ad peccati purgationem sed ad meriti cumulationem pateremur. **N**am de peccati purgatione dicit **Ps.** Que est gratia si peccantes colaphizari suffertis? **D**e secunda autē flagellatione statim subiungit. Sed si bene facientes patienter sustinetis: hec est gratia apud deum. Nam de talibus passionibus dicit apostolus. **ij. Corin.** Id quod est momentaneū et leue tribulationis super modum in sublimitate eternū glorie pondus operatur in nobis. **T**ercio dominus prout gauderet: ipso dicente **Jobā.** Desiderio desideravi māducare hoc pasca antequam pariat. Sic et nos non solum patienter: nec solū libenter: sed et gauderet ea que patimur suscipimus. hoc fideliter agētes ut semper aliquid dilectionis et beneficii singularis illis exhibeamus a quibus sufferimus nostras passiones. **D**e his duobus exercitiis: scilicet operoso et penoso dicit **Bern.** Electorum est bona facere et mala perpetuare. Tunc enim supra modum proficimus cum ambo ista in nobis recipiunt incrementum. **S**ollet enim hoc facere dei benignitas circa electos ut cum fecerint omnia tanquam serui inutiles flagellentur. **T**ercio vita spiritualis debet esse virtuosa: hoc est plena virtutibus. quod necessario sequitur ad predicta. Nullum enim bonum sine virtutibus deo poterit esse gratum: dicente **Bern.** Quātūlibet te affliges: quātūlibet te crucies: nō sui copiam tibi tribuet qui dñs virtutum dicit: nisi fueris virtutibus adornatus. **O**missis autē omnibus alijs tres virtutes specialiter ad vitam religiosam pertinentes breuiter percurramus. scilicet castitatem. humilitatem. charitatem. **C**astitatem autē hic accipimus non solum per abstinentiam omnium voluptuosorum: sed omnium superfluatorum. **N**uncquā enim religiosus gustabit dei delicias: nisi abstinere a superfluis et terrenis. **P**ropter quod dicitur religiosus **Psal.** Noli letari israel: noli exultare sicut populi. **I**n quibus verbis religiosus prohibetur a leticia seculari. **C**ur hoc? quia dicit **Aug.** Si animus huius non oblectetur extrinsecus: sine delictis manet intrinsecus. **C**ur autem hoc sit ostendit **Bern.** dicens. Anima sine delectatione esse non potest.

aut enim delectabitur in infimis et caret supereminis. aut in supereminis et infima contemnit. **S**ecunda virtus est humilitas. que licet omnino homini sit necessaria ad salutem: summe tamen necessaria est religiosis. propter quod deformati sumus ab alijs hominibus habitu et tonsura ut ipsam facilius acquiramus. **H**inc deus monet specialiter apostolos tanquam religiosos: dicens. **D**iscite a me quia mitis sum et humilis corde. **E**st enim hec virtus summe necessaria et premissima virtus religiosorum. alias enim virtutes et gratias merebitur humilitas: iuxta illud. **D**eus superbis resistit: humilibus autē dat gratiam. **D**ata conservat. quia iuxta **ysa.** **N**ō requiescit spiritus: nisi super humilem et quietum. **S**eruatque perficit et consummat: iuxta illud **apli.** **C**ur in infirmitate perficitur. **T**ercia virtus est charitas. sine qua non solum predicte virtutes: sed nullū bonū penitus placeat deo. **N**am iuxta **aplm.** **N**on fides placet etiam si montes quis transferat: nec scientia etiam si lingua quis loquatur angelorum. non martyriū etiam si tradiderit corpus suū quis ita ut ardeat. nec elemosina etiam si dederit quis omnem substantiā suam in vltimo pauperum. **S**i quis de his virtutibus aliquid amplius loqui cupiat: quare in locis suis ubi diffusus hec tractatur. **T**ercio ad vitam eternā festinandū est. et hoc propter tria. **Q**uia ibi est quies delitiosa. leticiosa copiosa. dignitas gloriosa. que tria totā beatitudinem in se claudunt. **P**rimo ergo festinandū est ad celestem patriā quia ibi est quies delitiosa. in quo duo tanguntur. scilicet quies et delitiae: que duo copiosissime in patria possidentur. **N**am de quiete dicitur **Proverbi. ij.** **S**i dormieris scilicet morte corporali non timebis quiescas et suavis erit somnus tuus. **E**t subiungit huiusmodi quiens causam: dicens. **D**ominus erit in latere tuo. et custodiet pedem tuum ne capiaris. **D**e hac dicit **ysa. xxxij.** **S**ilentium et securitas in eternū erit. et sedebit populus meus in pulchritudine pacis et in tabernaculis fidei et in requie opulenta. **E**t bene dicitur opulenta. quia nihil erit a dextris et a sinistris retro et ante: intus et extra quod nos aliquāmodo inquietet: ita ut cum puenerimus gratulabūdi: dicamus illud **Eccli.** **M**edicum

1. corinthios 13

propter hoc dicitur

Bermo

laborauit et inueni mihi multam requiem. Et subiungentes illud ps. **H**ec requies mea in seculum seculi hic et cetera. **D**e delitijs quas haberi sum? dicit ysa. lxxj. **G**audete qui iugabatis. quia replebitur ab uerbis consolationis eius: ut delitijs affluatis ab omni moda gloria eius. **D**atum autem delitiarum superfluentis copia ex duabus causis super nos cumulat. scilicet quia ab omnibus in nos fluunt: et in nos rotos. **P**rimo dico ab omnibus in nos fluunt. scilicet a deo patre: filio: spiritu sancto: a beata uirgine. a singulis angelis atque sanctis: et ab omni que tunc permanet creatura. **H**inc est quod eadem superfluentis abundantia deliciarum dicitur torrens: quod sic ex multis riuis confluentibus tandem torrens exuberat: sic delitie ex deo et ex omnibus creaturis in animam confluentes superfluentes torrentem faciunt omnium deliciarum. **E**t hoc est quod dicitur in ps. **I**nebrabuntur ab uerbis domus tue: et torrens. **S**ecunda causa propter quam celestes delitie in tanta redundantia possidentur hoc est. quia de omnibus confluit in nos totos. alioquin quomodo deus erit omnia in omnibus ut ait apostolus? si in homine de homine aliquid remanebit? **S**i ergo deus erit omnia in omnibus: necesse est ut totus transeat in deum. ita ut de homine nulla porciuncula remaneat extra deum. **E**t hoc est quod declarat **B**ernardus. in una sententia satis pulchra: dicens. **I**n illa futura uita inestimabilis et ineffabilis delectatio inebriabit electos. et in super effluenti dulcedine totos absorbebit. **E**t exponens seipsum statim subiungit. **D**ixi totos oculos. aures. os. lingua. dentes. guttur. manus. pectus. cor. iecur. pulmo. ossa. medulle. imo extra ipsa et cuncta singillatim singulaque membra eorum mirabili delectationis et dulcedinis sensu replebuntur. **E**t hoc est quod promittit nobis **D**euterio. ubi dicitur. **R**erum omnium abundantia perfrueris. qui autem dicit omnium: nihil ex omnibus uideatur excipere. **E**t ideo dicit ysa. **T**unc uidebitis et affluet et miraberis et dilatabitur cor tuum: quando conuersa fuerit ad te multitudo maris: scilicet omnium gratiarum. **S**ecundo festinandum est ad eternam patriam: quia ibi est leticia copiosa. **G**audebimus enim de

bono proprio: de bonis singulorum et omnium tanquam nostro. super omnia autem de uisione dei ineffabili leticia absorberemur. de qua ps. **A**dimplebis me leticia uultu tuo. **H**inc ysa. lxx. **G**audebitis et exultabitis usque in sempiternum. **G**auderent enim supra se de dei uisione. infra se de inferni euasione. intra se de corporis et anime glorificatione. extra se de angelorum et hominum associatione. retro se de mirabili punctione. ante se de perpetua securaratione. circa se de omnium bonorum stabili permanetione. **D**e quorum omnium cumulat leticia dicit **B**ernardus. **R**euera uidere non possunt quomodo ineffabile gaudium circūquaque non habeat quem tot comoda felicitatis circūdant sine fine. **G**auderent enim de bonis suis multum nimis. sed si haberent aliquem quem sicut seipsum penitus amaret: de cuius bono sicut de tuo gauderet. illumque non minore quam te felicitate per omnia uultum uideret. non enim in gaudio eius gaudium duplicatum haberet. si non duos uel tres uel plures tibi pares in amore possideret et eos ea felicitate conspicuos cerneret: non enim pro eorum numero in te multiplicaret gaudium tui magnitudo. **P**otest neg illius gaudium modus a quoque homine penetrari: cum ultra mille milia et decies milia centenaria milia innumerabiles sint et omnes beatitudine eadem perfruantur. nec ullus eorum sit qui non tantum de bono alterius gaudeat quantum de suo: quod tamen ego saluis reuerendi patris nostri **B**ernardi uerbis estimo intelligendum. non inter se de gaudium sed in numero gaudio. que omnia adhuc respectu eius que supra se uident deum minus habent. **C**um enim uident supra se eum a quo omnia habent in tam inestimabili gloria fulgentes. et in eadem gloria omnes eos plusquam ipsi se mutuo et quam deum diligant in infinitum amantes. gaudent de eius gloria super omnia gaudia prius dicta. in cuius felici uisione consistit uita eterna: dicente filio **J**ob. xiiij. **H**ec est uita eterna ut cognoscant te uerum deum et quem misisti **J**esum christum. cuius uisione ut abundantius perfruarum uidebimus eum tripliciter. scilicet in omnibus creaturis. in nobis metipsis. et quod his omnibus ineffabiliter iocundius est atque beatius nuda facie in semetipso

videbimus trinitatem: gloriā eius sine vllō
 enygmate mundo cordis oculo cōtemplan
 tes. **T**ercio festinanduz est ad eter
 nam vitam. quia ibi possidet dignitas glori
 osa. hec autē dignitas maxime in hoc cōsistit
 quia singuli sanctoruz transeūt ibi in digni
 tatem regalē vt sint sponse & regine. non cu
 iuscūq; de plebe: sed regis dei qui se singlis
 ibi exhibet ac si nullum habeat ibi ampli⁹ di
 ligendū: ita videlicet vt ipse rex solam suaz
 reginam diligat: & omnis reliqua multitu
 do ad eoruz nuptias & obsequiū sit collecta.
Mentior ego si hoc non dicat dñs per pph
 tam ysa. ir. **L**eua in circūitu oculos tuos: et
 vide omnes isti cōgregati sunt venerunt ti
 bi. ac si dicat. **O**mnes cōgregati sunt ad ho
 nozem tuū: obsequiū & decorē. **U**nde sicut
 sponsus & sponsa terrestris omnes quos in
 nuptijs suis cōgregatos viderint venisse: nō
 dubitant propter eos. sic singule sponse esti
 mant in celo de omnibus cōgregatis. **A**u
 tem deus singulis se exhibeat tanq̄ sponsuz
 & singlas habeat tanq̄ spōsas: oñdit **B**erñ.
 dicēs. **S**pōsus noster domin⁹ christus spō
 sa dō eius nosip̄i sum⁹. & omnes simul vna
 sponsa que est ecclesia. & anime singulorum
 quasi singule sponse que se mutuo cum tan
 to deliciarū affectu alterutrū intuent ac si so
 li videant & videantur. **A**d aperte ostendit
Berñ. dicēs. **A**udite mirum: sed verum. ani
 ma deum videns non secus videt q̄ sola vi
 deatur. **E**t his omnibus cōcludit **A**ug⁹. q̄
 merces sanctorū tam magna est q̄ non po
 test mēsurari. tā multa q̄ nō potest numera
 ri. tam copiosa q̄ non potest terminari. tam
 preciosa q̄ non potest estimari. **A**d que gau
 dia rē.

Cl. **I**n die animarum.

Mortuo nō pro
 bibeas grām. **E**ccli. vii. **A**d
 dicit **B**erñ. **T**riue descensiones
 locoꝝ sunt quas pro diuersitate meritoruz
 anime forniūtur. **A**d celū statim auolat qui
 domicilio corpis vsi sunt tanq̄ carcere qui
 defectiua substantiā vtriusq; hominis purā
 seruauerūt. **C**ōtra qui fecerūt vsq; ad mo
 tem que digna sunt morte locis getennali⁹

bus sine misericordia deputātur. **Q**ui vero
 inter vtrūq; sunt. i. qui mortalia cōmiserūt.
 sed circa mortem penituerūt penitentiā non
 ex plētes: indigni vt statim gaudeāt. nec di
 gni vt semp ardeāt purgatoriu forniūtur. in
 quo flagellant vt excoci transferant ad re
 gnu. **P**ro his qui in celo sunt nec est oran
 dum. sed eos non p eis orare debem⁹. **P**ro
 his dō qui in inferno sunt: suspendēde sunt
 preces. quippe quibus clausa est misericor
 die ianua & totū spes iterclusa salutis. **P**ro
 illis autē vigilandū est in oratiōibus: sub
 ueniendū elemosinis: ac sacrificio hostie sa
 lutaris qui locis purgabilibus emundātur
 vt benignus pater penam eorū in satisfactio
 nem: satisfactiōem in gloriā cito cō
 uertat. **E**t quāto maior est necessitas indigē
 tis: tato gratiosi⁹ est opus misericordie sub
 ueniētis. **E**t quia nemo pauperior his qui
 in purgatorio detinentur. ideo qui illis sub
 uenit bñficia exhibet grata valde. **Q**ui em̄
 nihil omnino habet vnde necessitati sue cōsu
 lat pauper est. **Q**ui autē cum hac pauper
 tate tennet in carcere vt non possit puenire
 ad eos qui sue paupertate subueniāt pauperi
 or est. **Q**ui autē cum his duobus tanta in
 ualitudine constriugit vt nec manu ad os
 porrigere valeat: pauperim⁹ est. & tales sūt
 homines qui pro suis excessibus in purga
 torio detinentur. **E**t ideo deus misericordia
 motus hortat nos in verbis ppositis vt eis
 dem paupibus misericorditer subueniam⁹.
Nec dubiū quin gratissimū in eisdem obse
 quium deo exhibeamus. quippe quia amici
 dei sunt q̄s ab eterno dilexit & diligit in eter
 num. & ideo grata est ei nostra subueniō quā
 talibus exhibem⁹. **I**n verbis ergo ppositis
 tria possumus intelligere. scilicet mortuorū
 diuersitatem. subuenientiū habilitatē. sub
 uentionū acceptabilitatem. **P**rimuz ibi **A**
 mortuo. **S**ecundū ibi: non pibeas. **T**erci
 um ibi. gratiam. **D**ec per ordinez psequen
 tes primo dicimus q̄ in hoc nomine mortuo
 tangitur diuersitas mortuorū. **C**um em̄ nō
 dicatur a mortuis i plurali: sed a mortuo in
 singulari: innuit ex hoc q̄ non omnib⁹ mor
 tuis subuenienduz est: sed vni tantū genez
 mortuorū. **P**ropter qd sciendū q̄
II :